

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА
Управа за спречавање
прања новца

Број: ОП-000353-0001/2022
Београд, 12. јануар 2022. године

На основу члана 18. став 8, члана 19. став 7, члана 21. став 7. и члана 114. Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма („Службени гласник РС”, број 113/17, 91/19 и 153/20 - у даљем тексту: Закон) в. д. директора Управе за спречавање прања новца (у даљем тексту: Управа) доноси

С М Е Р Н И Ц Е

**о условима и начину утврђивања и провере идентитета физичког лица
коришћењем средстава електронске комуникације**

Овим смерницама уређују се услови и начин утврђивања и провере идентитета странке која је физичко лице, законског заступника те странке, странке која је предузетник и физичког лица које је заступник странке која је правно лице – коришћењем средстава електронске комуникације и без обавезног физичког присуства лица чија се идентификација врши код обвезника над којим Управа врши надзор над применом Закона – факторинг друштва и предузетници и правна лица која се баве пружањем рачуноводствених услуга (у даљем тексту: видео-идентификација).

Појачане радње и мере познавања и праћења странке када странка није физички присутна при утврђивању и провери идентитета

Ако приликом утврђивања и провере идентитета, странка или законски заступник, односно лице које је овлашћено за заступање правног лица није физички присутна код обвезника, обвезник је дужан да осим општих радњи и мера из члана 7. став 1. тач. 1)–5) Закона предузме неке од додатних мера предвиђених чланом 39. Закона, у ком случају непредузимање додатних мера повлачи одговорност за привредни преступ, односно прекршајну одговорност.

Организациони, кадровски и технички услови услови за спровођење видео-идентификације

Видео-идентификацију може да спроводи само запослени код обвезника који је прошао посебну обуку за спровођење поступка видео-идентификације (у даљем тексту: запослени).

Обвезник је дужан да утврди програм обуке, који обухвата најмање следеће:

1) упознавање са одредбама закона којим се уређује спречавање прања новца и финансирања тероризма и релевантним подзаконским актима донетим на основу тог закона, као и са одредбама закона којим се уређује заштита података о личности;

2) упознавање са заштитним елементима (елементима личног документа чија је сврха смањење ризика од фалсификовања или неовлашћене измене тог документа (нпр. микротекст, оптички променљиве боје, guilloche елементи, дифракциони оптички променљив елемент, рељефни елементи, MLI зона) и начином утврђивања аутентичности личних докумената;

3) упознавање с начином спровођења поступка видео-идентификације у складу са овим смерницама.

Поступак видео-идентификације спроводи се у посебној просторији обвезника која је физички одвојена од других просторија. Приступ просторији у којој се спроводи поступак видео-идентификације мора бити непрекидно контролисан и ограничен на запослене с дозволом приступа, уз обавезан видео-надзор.

Видео-идентификација спроводи се у реалном времену и без прекида.

Обвезник је дужан да обезбеди техничка решења која омогућују пренос слике и звука у реалном времену (пренос уживо) и потпуно шифровање комуникације између странке и обвезника (енг. end-to-end encryption).

Техничка решења морају да обезбеде и висок квалитет преноса слике и звука, повезаност са извором тачног времена, као и непрекидно снимање целог поступка видео-идентификације (видео-звучни запис).

У поступку видео-идентификације могу се користити само лични документи (важеће исправе с фотографијом коју је издао надлежни орган, нпр. лична карта и пасош) који садрже заштитне елементе и машински читљиву зону.

Сагласност странке

Обвезник је дужан да пре отпочињања поступка видео-идентификације прибави изричиту сагласност странке на цео поступак видео-идентификације, а нарочито на снимање слике и звука и чување снимљеног материјала (видео-звучног записа) у складу са одредбама Закона и закона којим се уређује заштита података о личности.

Сагласност мора бити снимљена (видео-звучни запис). Запослени је дужан да странку претходно обавести о обавези прибављања сагласности и о томе да ће се и давање те сагласности видео и звучно снимати.

Поступак видео-идентификације

Утврђивање аутентичности личног документа

Запослени је дужан да утврди аутентичност личног документа провером заштитних елемената који се могу визуелно препознати на светлу, односно при померању документа (нпр. оптички променљиве боје, дифракциони оптички

променљив елемент, MLI зона) и које лични документ те врсте треба да садржи. У ту сврху запослени може тражити од странке да пред камером окрене лични документ у одређеном смеру, да помера лични документ и/или да покрије руком његов одређени део.

Запослени је дужан да утврди да лични документ садржи податке које лични документ те врсте треба да садржи, и то:

- 1) податке о странци: име, презиме, датум и место рођења, као и јединствени матични број грађана за држављане Републике Србије;
- 2) биометријске податке о странци: фотографију, као и отисак прста и/или потпис;
- 3) податке о личном документу: број личног документа, датум издавања с роком важења, место издавања и назив издаваоца личног документа;
- 4) податке о пребивалишту, односно боравишту странке.

Запослени утврђује да ли распоред података од 1) – 4) на личном документу, као и број, величина и фонт карактера одговарају тој врсти личног документа. Запослени је нарочито дужан да провери исправност броја личног документа (врсту, број и распоред карактера, као и место на личном документу).

Рок важења личног документа мора одговорати датуму његовог издавања и мора бити одређен у складу с прописима.

Запослени проверава да ли је лични документ оштећен и/или измењен, као и да ли је фотографија накнадно додата (нпр. залепљена, причвршћена).

Утврђивање идентитета странке

Идентитет странке утврђује се упоређивањем физичког изгледа странке с фотографијом из личног документа.

Запослени упоређује физички изглед странке и фотографију из личног документа и са датумом рођења странке који је наведен у личном документу, како би се уверио у старост странке.

Податке из личног документа запослени упоређује и са информацијама које му је странка пружила током разговора. У ту сврху запослени може тражити од странке да му саопшти неки од података који су наведени у личном документу а које би странка несумњиво морала да зна (нпр. свој датум рођења).

Запослени процењује да ли су одговори странке на постављена питања убедљиви, смислени и доследни.

Разговор запосленог са странком обавља се на српском језику. Изузетно, разговор може да се обави и на енглеском језику, под условом да запослени поседује сертификат којим се доказује знање енглеског језика на напредном нивоу (најмање на нивоу С1 према Заједничком европском референтном оквиру за језике) и то сертификат

који је издала овлашћена установа за учење страних језика, сертификат акредитованог филолошког факултета или међународно признат сертификат.

Ако у име физичког лица пословни однос успоставља законски заступник – запослени је дужан да утврди и идентитет заступаног лица у складу са чланом 17. Закона.

У том случају, запослени је дужан да од странке – законског заступника физичког лица затражи да пред камером покаже и лични документ заступаног лица, односно другу службену исправу на основу које се утврђује идентитет тог лица, као и јавну исправу којом се доказује својство његовог законског заступника.

Лични документ заступаног лица мора да садржи заштитне елементе и машински читљиву зону, а његову аутентичност запослени утврђује на напред описан начин.

Ако обвезник већ поседује одређене податке о странци, запослени упоређује те податке с подацима које је прибавио у току поступка видео-идентификације.

Потврђивање идентитета странке

Обвезник је дужан да обезбеди потврду идентитета странке у току поступка видео-идентификације коришћењем једнократне лозинке (One Time Password – OTP).

Једнократну лозинку обвезник странци доставља на број телефона који ће странка користити за комуникацију са обвезником у вези с пословним односом који с њим успоставља, а који странка наведе током разговора са запосленим. Странци – заступнику правног лица обвезник доставља једнократну лозинку на број телефона који ће заступник користити за комуникацију са обвезником у вези с пословним односом који у име заступаног правног лица с њим успоставља, а који заступник наведе током разговора са запосленим. Обвезник је дужан да обезбеди да временско важење једнократне лозинке буде ограничено на период који је потребан за потврђивање идентитета странке.

Поступак видео-идентификације може се завршити само ако је идентитет странке потврђен на овај начин.

Прибављање докумената

Обвезник је дужан да, пре успостављања пословног односа, прибави и копију личног документа који је странка користила у овом поступку, а ако у име физичког лица пословни однос успоставља законски заступник, онда и копију документа заступаног лица, које чува у складу са Законом.

Ако из копије личног документа странке није могуће прибавити податак о пребивалишту, односно боравишту странке или други податак прописан Законом, обвезник је дужан да прибави и очитан извод личног документа странке, односно копију друге службене исправе која садржи тај податак (нпр. саобраћајне дозволе или решења о утврђивању пореза на имовину), а ако из објективних разлога податак који недостаје није могуће прибавити ни на тај начин – тај податак се прибавља непосредно од странке.

Непосредним прибављањем сматра се усмено прибављање податка у току поступка видео-идентификације, уз достављање копије документа или другог доказа којим се потврђује тај податак пре успостављања пословног односа (нпр. рачун за телефон или комуналне услуге који садржи тај податак или изјава странке дата под пуном материјалном и кривичном одговорношћу).

Копијом, односно очитаним изводом сматра се и дигитализовани документ (нпр. скенирани или фотографисани).

Снимање поступка и чување снимка

Обвезник је дужан да обезбеди непрекидно снимање целог поступка видео-идентификације (видео-звучни запис), укључујући и сагласност странке. На том снимку све време морају у потпуности бити видљиви лице странке и лице запосленог који спроводи поступак видео-идентификације, као и датум и време снимања.

Снимак је саставни део досијеа странке и обвезник је дужан да га чува на начин и у роковима прописаним Законом (најмање десет година од дана спроведеног поступка видео-идентификације) и законом којим се уређује заштита података о личности.

Прекид поступка

Поступак видео-идентификације обавезно се мора прекинути у следећим случајевима:

- 1) ако није могуће обезбедити непрекидан пренос слике и звука (нпр. због краткотрајног нестанка слике и/или звука или замрзавања слике) или пренос високог квалитета (нпр. слика није оштра и јасна, недостају боје, појављују се линије на екрану и/или шум);
- 2) ако је просторија у којој се странка налази у току поступка слабо осветљена или је у тој просторији бука, услед чега није могуће утврдити аутентичност личног документа или идентитет странке или није могуће разговечно чути гласове странке и запосленог током поступка видео-идентификације;
- 3) ако се у току поступка појави било каква сумња у аутентичност личног документа и/или идентитет странке;
- 4) ако због других сметњи у комуникацији, преносу слике и/или звука или због других околности запослени не може да утврди аутентичност личног документа или идентитет странке.

Идентитет странке која је учествовала у поступку који је прекинут утврђује се увидом у лични документ странке уз њено обавезно физичко присуство код обвезника у складу са Законом.

Изузетно, идентитет странке може се утврдити и у новом поступку видео-идентификације, осим у случају ако се у току поступка појави било каква сумња у аутентичност личног документа и/или идентитет странке, али само ако је претходни

поступак прекинут због околности која се може отклонити (нпр. технички проблеми) и тек по отклањању те околности. Нови поступак спроводи се као да претходног није ни било, те је обвезник дужан да поново прибави сагласност странке.

Обвезник је дужан да, у складу с проценом ризика од прања новца и финансирања тероризма, унутрашњим актима утврди највећи могући број неуспешних покушаја спровођења поступка видео-идентификације након којих се идентитет странке мора утврдити увидом у лични документ странке уз њено обавезно физичко присуство код обвезника у складу са Законом .

Поверавање послова видео-идентификације трећем лицу

Ако је обвезник поверио утврђивање и проверу идентитета странке трећем лицу, у складу са одредбама Закона које се односе на поверавање вршења појединих радњи и мера познавања и праћења странке трећем лицу – то треће лице може да утврђује и проверава идентитет странке у поступку видео-идентификације у складу са овим смерницама, али само под условом да је треће лице обвезник из реда трећих лица предвиђених Законом који овај поступак спроводи на начин како је уредио надзорни орган обвезника који спроводи поступак видео-идентификације.

Обавештавање и надзор Управе

Обвезник који намерава да странкама понуди могућност видео-идентификације у складу са овим смерницама дужан је да о томе обавести Управу најмање 30 дана пре дана почетка пружања те могућности, рачунајући од дана достављања уредне документације и да јој уз то обавештење достави документацију којом доказује да су испуњени услови за спровођење поступка видео-идентификације утврђени овим смерницама, и то:

- 1) доказ да су запослени код обвезника који ће спроводити поступак видео-идентификације обучени у складу са програмом обуке;
- 2) списак свих држава (укључујући Републику Србију) – издавалаца личних докумената за чије утврђивање аутентичности су запослени код обвезника прошли посебну обуку, са одговарајућим доказом о томе који је издало министарство надлежно за унутрашње послове или други прихватљив организатор обуке (за личне документе Републике Србије), односно надлежни страни орган;
- 3) сертификат – ако ће се поступак видео-идентификације код обвезника спроводити и на енглеском језику;
- 4) доказ да обвезник располаже одговарајућим просторијама за спровођење поступка видео-идентификације;
- 5) доказ да обвезник располаже техничким решењима;
- 6) унутрашње акте којим ће обухвати спровођење поступка видео-идентификације.

У обавештењу обвезник је дужан да наведе да ли могућност видео-идентификације намерава да понуди свим странкама у смислу ових смерница или само

одређеној категорији лица (нпр. да могућност видео-идентификације понуди странци која је физичко лице, не и предузетницима и правним лицима).

Ако код обвезника утврди неправилности у спровођењу поступка видео-идентификације, Управа може – поред других мера утврђених Законом, наложити обвезнику да обустави спровођење поступака видео-идентификације.

Ове смернице ступају на снагу даном доношења.

в.д. директора

Жељко Радовановић